

Alka Stropnik
Knjižnice grada Zagreba
alka.stropnik@kgz.hr

Стручни рад
УДК 374.7:331.36(497.5)
027.022:004.738.5(497.5)

<https://doi.org/10.18485/bibliotekar.2022.64.2.4>

Lorena Martinić
Knjižnica Etnografskog muzeja
lorena.martinic2@gmail.com

ZKD FORUM – PLATFORMA ZA EDUKACIJU, OSNAŽIVANJE I POVEZIVANJE KNJIŽNIČARA

Sažetak: Zagrebačko knjižničarsko društvo (ZKD) djeluje gotovo 50 godina i trenutno ima više od 500 članova. Tijekom godina mijenjale su se aktivnosti Društva, a pri njihovu osmišljavanju dodatan izazov bio je povezivanje velikog broja članova koji rade u različitim vrstama knjižnica. U praksi se pokazalo da knjižničarima nedostaje mjesto na kojem bi mogli raspraviti probleme s kojima se susreću u svakodnevnom radu, mjesto na kojem bi mogli pratiti trendove u struci kao i nadopunjavati svoja stručna znanja. Potreba za stalnim stručnim usavršavanjem jedan je od ciljeva ZKD-a, stoga je 2019. godine pokrenut program ZKD forum koji kroz neformalni oblik edukacije obrađuje teme iz područja informacijskih znanosti, ali i drugih struka primjerice, pedagogije, marketinga i sl. ZKD forum izvorno je osmislio i pokrenuo ZKD, a kontinuirano se u formi predavanja i/ili radionica 8 puta godišnje održava kroz kalendarsku godinu. ZKD forum je usmjeren cijeloj knjižničarskoj zajednici, besplatan je za sudionike, a od kad je u virtualnom obliku sve više su uključeni i članovi drugih regionalnih društava. Također, uspostavljena je i međunarodna suradnja sa susjednim državama. Važno je i istaknuti da ZKD forum organiziraju sami članovi Zagrebačkoga knjižničarskog društva.

ZKD forum se prilagođavao i prošao je sve oblike, od fizičkog, virtualnog do hibridnog. Važnost ZKD foruma, njegovu prilagodljivost i dostupnost svim knjižničarima bez obzira jesu li članovi ZKD-a, ili ne, prepoznala je i Zaklada dr. Ljerke Markić-Čučuković te je ZKD dobio nagradu za 2019. godinu, u kategoriji u kojoj se nagrada dodjeljuje knjižnici, ustanovi, udruzi i pojedincu koji promiču knjižničarsku struku i knjižničarstvo općenito. Od 2019. do 2022. godine održano je 28 foruma, bilo je 140 predavača/sudionika panela i 1.700 sudionika.

Kroz ZKD forum knjižničari su više međusobno povezali, podijelili i prenijeli znanje, vještine i iskustvo te time unaprijedili poslovanje u svojim matičnim knjižnicama, a ZKD forum je ostavio značajan trag u knjižničarstvu Hrvatske.

Ključne riječi: Zagrebačko knjižničarsko društvo, ZKD forum, neformalno obrazovanje, osnaživanje knjižničara, suradnja knjižničara.

ZKD forum – tko, što, kada, kako i prije svega zašto?

Zagrebačko knjižničarsko društvo (u daljnjem tekstu: ZKD) najveća je regionalna strukovna udruga u Hrvatskoj. Njezin je cilj okupiti djelatnike knjižničarske struke na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije te doprinijeti stručnom obrazovanju svojih članova, baviti se pitanjima iz struke, nastojati unaprijediti knjižničnu djelatnost te sudjelovati u stvaranju i provođenju politike na području knjižničarstva.¹

Iz potrebe za stalnim stručnim usavršavanjem knjižničara, odnosno cjelovitim učenjem, te u skladu s ciljevima ZKD-a koji se odnose na okupljanje knjižničnih djelatnika vezanima uz razvoj, promicanje i zaštitu knjižničarske struke kao i neprestano razvijanje knjižničnih službi i usluga kako bi one bile u skladu s potrebama zajednice, nastala je ideja o novom programu za edukaciju pod nazivom ZKD forum. Upravni odbor ZKD-a tijekom 2018. godine predložio je stvaranje platforme koja bi knjižničarima omogućila raspravljanje o problemima s kojima se susreću u svakodnevnom radu, praćenje trendova u struci i nadopunu stručnih znanja. Kao dodatnu prednost pri osmišljavanju ZKD foruma istaklo se da bi program poput ZKD foruma mogao nadomjestiti za nemogućnost odlaska knjižničara na stručna usavršavanja izvan mjesta rada, odnosno nemogućnost sudjelovanja na državnim i međunarodnim skupovima. Osim toga, Zagrebačko knjižničarsko društvo okuplja knjižničare iz različitih vrsta knjižnica koji se nemaju priliku često sretati na jednom mjestu i tako razmjenjivati iskustva. Osnovna ideja ZKD foruma bila je omogućiti knjižničarima zaposlenima u gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji da se jednom mjesečno okupe na mjestu na kojem mogu stjecati i proširivati različita znanja i vještine te se istovremeno informirati o aktualnim pitanjima u području struke, odnosno informacijskih znanosti. U tom smislu od početka održavanja ZKD foruma poticalo se i usvajanje znanja i iz drugih struka, kao npr. pedagogije, marketinga, psihologije, defektologije i sl. za koje postoji potreba na njihovom radom mjestu, bilo u osnovnoj ili srednjoj školi, narodnoj, specijalnoj ili visokoškolskoj knjižnici. Na taj bi se način knjižničari više međusobno povezali, podijelili i prenijeli znanje, vještine i iskustvo, i time unaprijedili poslovanje u svojim matičnim knjižnicama. ZKD forum nastoji postati poticajno mjesto i za studente knjižničarstva koji bi kroz aktivnosti i programe knjižničarskog društva mogli steći i znanja koja nisu propisana formalnim nastavnim programom,

---

¹ Zagrebačko knjižničarsko društvo, „O društvu”, <https://zkd.hr/o-drustvu>.

ali i upoznati te predstaviti se budućim kolegama i potencijalnim poslodavcima. Ovaj neformalni oblik besplatnog stručnog usavršavanja knjižničara financijski je podržalo Ministarstvo kulture Republike Hrvatske prepoznajući ga kao inovativni razvojni program.

Slika 1: Uredništvo ZKD foruma

U prosincu 2018. godine raspisan je javni poziv za rad u uredništvu ZKD foruma² na koji je pristiglo osam prijava knjižničarki iz različitih vrsti knjižnica. Kao mjesto održavanja ZKD foruma odabrana je Konferencijska dvorana u Knjižnici Filozofskog fakulteta sveučilišta u Zagrebu. Članice novoizabranog Uredništva razradile su plan i program rada Uredništva ZKD foruma, učestalost održavanja Forum (osam puta godišnje) te dogovorile teme kojima će se povezati knjižničarstvo i srodna područja. Kako bi se istaknuo od ostalih knjižničarskih programa, ZKD forum izlazi izvan okvira struke, a izlagači nisu samo knjižničari već i stručnjaci iz drugih područja, nastavnici na fakultetima čija znanja knjižničari mogu primijeniti u svom svakodnevnom radu te kolege koji predstavljaju osobna iskustva i primjere iz prakse. Osim planiranja tema

² Zagrebačko knjižničarsko društvo, „Javni poziv – ZKD forum”, <https://zkd.hr/novosti/javni-poziv-zkd-forum/>.

i potencijalnih izlagača bilo je potrebno riješiti i nekoliko tehničkih pitanja – prijavne obrasce, evaluacijske upitnike, potvrde za izlagače i sudionike te način bilježenja statistike.³

Uspješan početak i javno priznanje

U 2019. godini održano je osam ZKD foruma u kojima su obrađene različite teme iz područja bibliotekarstva, ali i šire.

Prvi ZKD forum pod nazivom „Svijet (Ne)konferencija” održan je 23. siječnja, a opširna najava objavljena je i u stručnom časopisu Zagrebačkog knjižničarskog društva „Novi uvez”.⁴ Predavačice su bile članice radne grupe ZKD biciklisti koje su predstavile rad cikloknjižničara, upoznale sudionike s programom Cycling for libraries te sudjelovanju u regionalnoj knjižničarsko-biciklističkoj (ne)konferenciji CicloBiblio 2018. koja je održana u Rumunjskoj. U drugom dijelu Forumu, kolega Petar Lukačić iz Knjižnice „Fran Galović” u Koprivnici govorio je o prisustvovanju na konferenciji Next Library 2017 u Danskoj gdje je izlagao o konferenciji TEDx Koprivnica Library. Šesti i posljednji gost prvog ZKD foruma bio je Veljko Kukulj, autor edukativnih hrvatskih igara Sraz i Sunčica koji je pojasnio zašto je igra nužan i ključan element obrazovanja, umjetnosti i kulture.⁵

Drugi ZKD forum ugostio je Krešimiru Rendulić, direktoricu agencije Prorsus komunikacije koja je održala predavanje o odnosima s javnošću pod imenom „Nove PRIče iz knjižnice”. Obradila je teme strateške komunikacije, pojasnila razliku između marketinga i odnosa s javnošću, te nastojala odgovoriti na pitanja kako komunicirati s medijima, na koji način koristiti internet i društvene mreže te kako korisnike informirati o digitalnim bazama, specifičnim programima za lokalnu zajednicu te uslugama koje knjižnica pruža. Predavanju je slijedila panel rasprava u kojoj je sudjelovala osnivačica bloga Čitaj knjigu, novinarka Hrvatske radiotelevizije te urednica portala Dječji događaji.⁶ Ovo je ujedno prvi ZKD forum koji je ugostio stručnjake izvan područja bibliotekarstva.

³ Beg Ivanica i Alka Stropnik, „Zagrebačko knjižničarsko društvo: 45 godina tradicije”, *Bibliozona: časopis za bibliotekarstvo, informatiku i kulturu* 9 (avgust 2021): 85–97, <http://www.nbss.rs/wp-content/uploads/2021/09/Konacno.pdf>.

⁴ Višnja Novosel, „ZKD forum – nauči, podijeli, stvori”, *Novi uvez* 16, br. 17 (prosinac 2018): 17–18, https://zkd.hr/wp-content/uploads/2018/12/novi_uvez_30.pdf.

⁵ Karolina Zlatar Radigović, „ZKD biciklisti i svijet (ne)konferencija na 1. ZKD forumu”, *Novi uvez* 17, br. 31 (lipanj, 2019): 2–3.

⁶ Alka Stropnik, *Godišnji izvještaj o radu Uredništva ZKD foruma za 2019. godinu*. Interni dokument.

„Knjiga & Spika” naziv je trećeg održanog Foruma koji se bavio uvijek aktualnom temom čitateljskih klubova, a povezan je i s temom biblioterapije. U uvodnom predavanju mr. sc. Ivane Bašić iz Balans centra za biblioterapiju i poetsku terapiju sudionici su dobili teorijski okvir i uvid u povijest primjene interaktivne biblioterapije u kontekstu čitateljskih grupa.⁷

Travanjski forum približio je sudionicima Nacionalnu strategiju poticanja čitanja za razdoblje od 2017. do 2022. te ih upoznao s hrvatskom bazom podataka „Čitanje – poticanje i istraživanje”.⁸ Posebno treba istaknuti ZKD forum „KEKec pleše solo” koji je organiziran u suradnji s Društvom bibliotekarjev Ljubljana. Forum je bio posvećen školskim, specijalnim i drugim knjižnicama koje imaju samo jednog zaposlenog knjižničara te su istaknute sličnosti u svakodnevnim izazovima – smanjenje broja korisnika, nedostatna financijska sredstva, strah od ukidanja radnog mjesta, nedostatak prostora i sl.⁹

Slika 2: Sudionici ZKD foruma „KEKec pleše solo”

⁷ Ivana Bašić, „Čitateljske grupe kao oblik biblioterapije”, *Novi uvez* 17, br. 31 (lipanj 2019): 9–11, https://zkd.hr/wp-content/uploads/2019/06/novi_uvez_31.pdf.

⁸ Grozdana Ribičić, „Čitanje – poticanje i istraživanje: hrvatska baza podataka”, *Novi uvez* 17, br. 31 (lipanj 2019): 4–8, https://zkd.hr/wp-content/uploads/2019/06/novi_uvez_31.pdf.

⁹ Blanka Ceković i Marinić Čuljak, „Peti ZKD forum – KEKec pleše solo”, *Novi uvez* 17 br. 31 (lipanj 2019): 11–13, https://zkd.hr/wp-content/uploads/2019/06/novi_uvez_31.pdf.

U rujnu su volonteri ZKD-a izlagali o svom iskustvu volontiranja i sudjelovanja na Svjetskom knjižničarskom i informacijskom kongresu Međunarodnog saveza knjižničarskih društava i ustanova (IFLA WLIC) koji je održan od 24. do 30. kolovoza 2019. godine u Ateni. Na njih se nadovezala voditeljica izrade i provedbe EU projekata sa Otvorenog učilišta Algebra predstavljajući mogućnosti alternativnog financiranja.¹⁰ Problemi u prevođenju slikovnica i knjiga za mlade bili su tema Foruma „Izgubljeni u prijevodu: malo teksta puno nedoumica”, a rješenje za njih pokušale su pronaći profesorica južnoslavenskih jezika i poredbene lingvistike na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, profesorica s Učiteljskog fakulteta u Zagrebu, urednica Školske knjige, članica Društva hrvatskih književnih prevodilaca i naravno, knjižničari.¹¹

Prva godina završena je Forumom o uspješnom i učinkovitom vođenju i upravljanju knjižnicom, s posebnim osvrtom na stvaranje poticajnog radnog okruženja i brigu o djelatnicima.¹²

Zbog pozitivne reakcije polaznika foruma i njihove želje za sudjelovanjem i raspravom, većina ZKD foruma slijedila je obrazac uvodnog predavanja kojem je slijedila panel rasprava. U prvoj godini postojanja ZKD forum je ugostio 58 izlagača i 437 sudionika. Analizom prijavljenih sudionika ustanovljeno je da su to većinom knjižničari iz narodnih knjižnica (46%), a u manjem broju visokoškolski i školski knjižničari.¹³

Krajem godine Zakladni odbor Zaklade Dr. Ljerka Markić-Čučuković odlučuje da je ZKD forum dobitnik nagrade za knjižnicu, ustanovu, udrugu i pojedinca koji promiču knjižničarsku struku i bibliotekarstvo općenito. Istaknuto je da ZKD forum predstavlja inovativni iskorak u hrvatskoj knjižničarskoj zajednici s naglaskom na dostupnost i uključenost.¹⁴

---

¹⁰ Zagrebačko knjižničarsko društvo, „ZKD forum – Imaš kunu? Trebam za projekt”, <https://zkd.hr/novosti/zkd-forum-imas-kunu-trebam-za-projekt/>.

¹¹ Zagrebačko knjižničarsko društvo, „Izgubljeni u prijevodu: malo teksta, puno nedoumica”, <https://zkd.hr/novosti/izgubljeni-u-prijevodu-malo-teksta-puno-nedoumica/>.

¹² Zagrebačko knjižničarsko društvo, „Vodič kroz galaksiju upravljanja knjižnicama”, <https://zkd.hr/novosti/vodic-kroz-galaksiju-upravljanja-knjiznicama/>.

¹³ Alka Stropnik, *Godišnji izvještaj o radu Uredništva ZKD foruma za 2019. godinu*. Interni dokument.

¹⁴ „Zagrebačko knjižničarsko društvo – dobitnik nagrade Zaklade za ZKD forum 2020”, <https://ljmc-zaklada.ffzg.unizg.hr/vijesti/zagrebacko-knjiznicarsko-drustvo-dobitnik-nagrade-zaklade-za-zkd-forum>

Slika 3: ZKD forum dobitnik nagrade Zaklade
Dr. Ljerka Markić-Čučuković

Pandemijska kriza i ulazak u virtualni svijet

U prva dva mjeseca 2020. godine održani su Forumi „Knjižničarstvo kao (ženska) profesija – muškarcima ulaz zabranjen?“ i „Umijeće laganja“. U siječanjском forumu istaknute su razlike između struke i profesije te analizirana zastupljenost žena i muškaraca u području obrazovanja i rada. Predavanje je održao savjetnik za područje obrazovanja u Uredu pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, na kojeg se nadovezala knjižničarka Pravnog fakulteta u Zagrebu i autorice knjige *Obrazovanje i status knjižničara u Hrvatskoj do uvođenja studija bibliotekarstva*.¹⁵

Dezinformacije i manipulacije u medijskom prostoru teme su kojima se Forum bavio u veljači. Izlagači i sudionici panel raspravi bili su stručnjaci izvan područja bibliotekarstva među kojima treba istaknuti predsjednika Društva za komunikaciju i medijsku kulturu i pročelnika Odsjeka za komunikologiju na Fakultetu hrvatskih studija te izvanrednog profesora s Fakulteta političkih

¹⁵ Zagrebačko knjižničarsko društvo, „Knjižničarstvo kao (ženska) profesija – muškarcima ulaz zabranjen?“, <https://zkd.hr/novosti/zkd-forum-3/>.

znanosti Sveučilišta u Zagrebu i nositelja kolegija Odnosi s medijima – strateško i krizno komuniciranje.¹⁶

Održavanje ZKD foruma prekinuto je od ožujka do srpnja zbog proglašenja *lock down-a* i zagrebačkog potresa.

U kolovozu je održana radionica iz odnosa s javnošću pod vodstvom Krešimire Rendulić, direktorice agencije Prorsus komunikacije, organizirana u suradnji s Radnom grupom za društvene medije Hrvatskog knjižničarskog društva, a u rujnu radionica „Priprema, pozor, projekt!” koju je održala Karolina Horvatinčić, djelatnica Instituta za razvoj i međunarodne odnose IRMO. Radionica je bila svojevrsna nadogradnja na prošlogodišnji ZKD forum „Imaš kunu? Trebam za projekt” te se nastojalo pospješiti vještine knjižničara u prijavljivanju projekata na pozive za dodjelu bespovratnih sredstava iz EU fondova. Radionice su održane u skladu s epidemiološkim mjerama, ograničen je broj sudionika i to su ujedno posljednji Forumi koji su se održali uživo.

Slika 4: Radionica u skladu s epidemiološkim mjerama

U listopadu i studenom 2020. godine održani su prvi online ZKD forumi na Zoom platformi. Radilo se o ciklusu radionica „U potrazi za izgubljenim živcima” s podtemama: osnaživanje i usmjeravanje na mogućnost izbora stila

¹⁶ Alka Stropnik, *Godišnji izvještaj o radu Uredništva ZKD foruma za 2020. godinu*. Interni dokument.

ponašanja i načina surađivanja u radnom okruženju, asertivna komunikacija te očekivanja, uvjerenja i stavovi unutar radnog (obiteljskog) okruženja. Online radionice održala je magistra socijalne pedagogije i članica udruge za pružanje psihosocijalne i pedagoške pomoći djeci i mladima sa smetnjama i poremećajima u ponašanju – „Ti si ok”.

Zbog nepredviđenih okolnosti, potresa i pandemije, te radioničkog načina rada broj sudionika tijekom 2020. godine bio je nešto manji, „samo” 246 knjižničara.¹⁷

Digitalni procvat

U 2021. godini ZKD forum se u potpunosti seli u virtualno okruženje i doživljava svojevrstan procvat. Broj sudionika raste na rekordnih 651, povećava se broj zainteresiranih izvan Zagreba i Zagrebačke županije, a prijavljuju se i kolege izvan granica Republike Hrvatske (Srbija, Slovenija, Bosna i Hercegovina, Švicarska, Sjeverna Makedonija).¹⁸

Novina koja se uvodi od početka te godine jest i snimanje ZKD foruma. Tako za sve one koji su morali napustiti Forum prije završetka, ili nisu mogli prisustvovati, snimke postaju dostupne na YouTube kanalu Zagrebačkoga knjižničarskog društva.¹⁹

Teme koje Forum obrađuje aktualnije su no ikad te godina kreće s Forumom „Niz nesretnih događaja: krizno knjižničarstvo”, u kojem je prikazan psihološki pojam krize i dani praktični savjeti kako sačuvati i održati psihičko zdravlje, obrađena je tema kriznog menadžmenta u kontekstu knjižnica s obzirom na njihovu veličinu, proračun, broj zaposlenika i sl. Klinička psihologinja i psihoterapeutkinja prof. dr. sc. Nataša Jokić Begić i razvojna psihologinja prof. dr. sc. Gordana Kuterovac održale su predavanje „Kako da se ne 'pošizi' u krizi” te se pokušalo odgovoriti na pitanje kako knjižničari mogu pomoći sebi, ali i drugima u kriznim situacijama.²⁰

Od veljače do travnja održana su tri ZKD Forumu pod zajedničkim nazivom „Kroz online pustinju i prašumu” pri čemu je svaki obrađivao nekoliko

¹⁷ Draženka Robotić, „ZKD forumi u 2020. godini”, *Novi uvez* 18, br. 34 (prosinac 2020): 40–42, <https://zkd.hr/wp-content/uploads/2021/01/Novi-uvez-34.pdf>.

¹⁸ Alka Stropnik, *Godišnji izvještaj o radu Uredništva ZKD foruma za 2021. godinu*. Interni dokument.

¹⁹ Zagrebačko knjižničarsko društvo, <https://www.youtube.com/user/ZKD1975/videos>

²⁰ Zagrebačko knjižničarsko društvo, „ONLINE ZKD forum: Niz nesretnih događaja: krizno knjižničarstvo”, <https://zkd.hr/novosti/niz-nesretnih-dogadaja-krizno-knjiznicarstvo/>.

podtema – prednosti i opasnosti virtualne komunikacije, mrežne stranice knjižnica, korištenje Zoom platforme, digitalizacija dokumenata i njihova dostupnost te e-platformama za posudbu e-knjiga. Forum je ugostio izlagače različitih profesija i područja interesa. Predavačica Visoke škole za komunikacijski menadžment Edward Bernays osvrnula se na komunikaciju u zahtjevnim vremenima. O izazovima digitalizacije u kontekstu promicanja dostupnosti arhivskih izvora putem suvremenih tehnologija govorila je predsjednica udruge ICARUS HRVATSKA, predstavljen je projekt Digitalizirana Zagrebačka baština, a voditelj Odjela za digitalizaciju u Nacionalnoj in univerzitetskoj knjižnici (NUK) predstavio je sudionicima stanje s digitaliziranom građom u Sloveniji.²¹

Dvadeseti ZKD forum „Ispričat ću ti priču” održan je u hibridnom obliku. Predavači, panelisti i članice Uredništva ZKD foruma bili su uživo u multimedijalnoj dvorani Odjela za djecu i mladež Gradske knjižnice u Zagrebu, dok su prijavljeni sudionici prijenos uživo pratili na Zoom platformi, a ostali zainteresirani preko društvenih mreža Zagrebačkog knjižničarskog društva. Profesionalne predavačice, znanstvena suradnica s Instituta za etnologiju i folkloristiku te profesorica s Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta sveučilišta u Zagrebu razgovarale su o specifičnostima usmenog pripovijedanja, razlikama u pripovijedanju s obzirom na publiku i format (uživo ili online) te na koji je način pripovijedanje ukorijenjeno u mitu, bajci i usmenoj predaji.²²

U suradnji s Komisijom za obrazovanje i stalno stručno usavršavanje Hrvatskog knjižničarskog društva (HKD) organiziran je Forum „Svjetlo na kraju tunela – profesionalno usmjeravanje knjižničara” na kojem je predstavljen razvojni projekt HKD-a Centar za razvoj karijera knjižničara – profesionalno usmjeravanje knjižničara, čija je svrha osnaživanje knjižničarske zajednice za odgovaranje na izazove koji dolaze daljnjim razvojem tehnologije, promjenama potreba korisnika te nezvjesnosti radnog okruženja u doba pandemije.²³

---

²¹ Alka Stropnik, *Godišnji izvještaj o radu Uredništva ZKD foruma za 2021. godinu*. Interni dokument.

²² Herceg Mićanović i Klak Mršić, „Moć pripovjedačkog erosa: osvrt na 20. ZKD forum”, *Novi uvez* 19 br. 35 (listopad 2021): 42–45, <https://zkd.hr/novi-uvez/novi-uvez-35/>.

²³ Zagrebačko knjižničarsko društvo. „Svjetlo na kraju tunela – profesionalno usmjeravanje knjižničara”, <https://zkd.hr/novosti/svjetlo-na-kraju-tunela-profesionalno-usmjeravanje-knjižničara/>.

Slika 5: ZKD forum Svjetlo na kraju tunela

Listopadski ZKD forum „Knjižnica treba novo ruho” je osim knjižničara ugostio i asistenta na Grafičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu te grafičkog dizajnera koji je zaslužan za novi vizualni identitet Zagrebačkog knjižničarskog društva. Nakon uvodnih predavanja o oblikovanju suvremenih vizualnih identiteta kulturnih ustanova i logologiji, koja su održali stručnjaci iz područja grafičkog dizajna, slijedila je panel rasprava o (re)brendiranju knjižnica.²⁴

Suorganizator posljednjeg Foruma u 2021. godini bila je Komisija za statistiku i pokazatelje uspješnosti u knjižnicama HKD-a. Koordinatorica Centra za razvoj knjižnica i knjižničarstva pri Hrvatskom zavodu za knjižničarstvo u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu održala je predavanje o statistici i mjerenju uspješnosti pojedinih projekata i programa te osvijestila sudionicima važnost prikupljanja statističkih podataka, te kako se na temelju njih može osnivačima, financijerima ili medijima ispričati dobra priča.²⁵

²⁴ Zagrebačko knjižničarsko društvo. „ZKD forum: Knjižnica treba novo ruho”, <https://zkd.hr/novosti/knjiznica-treba-novo-ruho/>.

²⁵ Zagrebačko knjižničarsko društvo. „Brojke i slova – koliko su važni pouzdani podaci”, <https://zkd.hr/novosti/brojke-i-slova-koliko-su-vazni-pouzdati-podaci/>.

Svijetla budućnost

Nova sezona ZKD foruma u 2022. godini otvorena je temom „Knjižničari u otvorenoj znanosti – nove uloge i novi poslovi knjižničara” na kojem su se izlagači, uglavnom knjižničari zaposleni u institutima i visokoškolskim ustanovama osvrnuli na načine objavljivanja, razvoj institucijskih repozitorija i brigu o podacima.²⁶

Nastojeći osnažiti kolege za ukrajinsku izbjegličku krizu, ZKD forum je u ožujku bio posvećen promicanju integracije pripadnika nacionalnih manjina i azilanata, uloži narodnih i manjinskih knjižnica, knjižničarima kao graditeljima mostova te senzibilizaciji u ophođenju s različitim kulturama.²⁷

Početak travnja je održana radionica Borne Lulića o modelima osobnosti koje je razvio dr. John G. Geier u kojoj se predavač osvrnuo i na popularno-znanstvenu publikaciju „Okruženi idiotima” Thomasa Eriksona.²⁸

Krajem istog mjeseca Forum je ugostio četiri narodne knjižnice Zagrebačke županije kako bi predstavile programe koje organiziraju prema potrebama i u suradnji sa svojom lokalnom zajednicom.²⁹

Posljednji Forum prije ljetne stanke organiziran je u svibnju, u suradnji s Komisijom za čitanje Hrvatskog knjižničarskog društva. U Forumu „Knjižnice, kulturni turizam & kultura čitanja” nastojalo se odgovoriti na pitanja što nudi knjižnica na otoku, kako udahnuti život gradu, da li je kultura čitanja dio turističke ponude i mogu li knjižnice biti pokretači kulturnog, društvenog i ekonomskog razvitka malih sredina.³⁰

---

²⁶ Zagrebačko knjižničarsko društvo, „Knjižničari u otvorenoj znanosti – nove uloge i novi poslovi knjižničara”, <https://zkd.hr/novosti/knjiznicari-u-otvorenoj-znanosti-nove-uloge-i-novi-poslovi-knjiznicara/>.

²⁷ Zagrebačko knjižničarsko društvo, „OD INFORMACIJE DO SENZIBILIZACIJE: Interkulturene veze, multikulturalnost i knjižnice nacionalnih manjina”, <https://zkd.hr/novosti/od-informacije-do-senzibilizacije-interkulturene-veze-multikulturalnost-i-knjiznice-nacionalnih-manjina/>.

²⁸ Zagrebačko knjižničarsko društvo, „Radionica: Okružen idiotima na poslu i u životu”, <https://zkd.hr/novosti/radionica-okruzen-idiotima-na-poslu-i-u-zivotu/>.

²⁹ Zagrebačko knjižničarsko društvo, „Djeluj lokalno, misli knjižnično”, <https://zkd.hr/novosti/djeluj-lokalno-misli-knjiznicno/>.

³⁰ Zagrebačko knjižničarsko društvo, „Knjižnice, kulturni turizam & kultura čitanja”, <https://zkd.hr/novosti/knjiznice-kulturni-turizam-kultura-citanja/>.

Kulturni turizam i knjižnice: potencijali i prakse

Dr. sc. Daniela Angelina Jelinčić
Institut za razvoj i međunarodne odnose, Zagreb
daniela@irmo.hr

IRMO
Institut za razvoj i međunarodne odnose
Institute for Development and International Relations

Knjižnica Poreč - 100% Covid free putovanja

Brod knjižara – Brod kulture

- kulturno-turistički projekt – brod koji plovi Jadranom s nekoliko tisuća knjiga i različite druge literature
- zemlja partner + poznati književnici koji se predstavljaju hrvatskoj publici
- regionalni natječaj za najbolju kratku priču
- prodajna izložba
- kazališne predstave, radionice, koncerti, plesne predstave...

Slika 6: ZKD forum Knjižnice, kulturni turizam i kultura čitanja

Umjesto zaključka – ZKD Forum u Dublinu

U ljetnoj stanci Uredništvo ZKD foruma sudjelovalo na 87. Svjetskom i informacijskom kongresu Međunarodnog saveza knjižničarskih društava i ustanova (IFLA WLIC) koji je održan od 26. do 29. srpnja 2022. godine u Dublinu. Lorena Martinić posterom je predstavila ZKD forum kao besplatni program edukacije i podrške knjižničarske zajednice za knjižničare iz svih vrsta knjižnica te se povezala s kolegama iz regije i svijeta.

Od siječnja 2019. do svibnja 2022. godine održano je 28 ZKD foruma sa ukupno 1.700 sudionika. Točno 140 stručnjaka knjižničarima je, i zainteresiranoj javnosti diljem Hrvatske i svijeta, pokazalo širinu područja kojima se u današnje vrijeme bave knjižničari. Zagrebačko knjižničarsko društvo osmislilo je platformu za učenje koja je prošla transformaciju od fizičke i virtualne do hibridne. Kroz ovu platformu za učenje knjižničari su stekli znanja i vještine koje su im potrebne u praksi, a nisu dio formalnog obrazovanja. Istovremeno, dvosatnim druženjem mjesečno stvoreno je mjesto za raspravu i razmjenu iskustava, umreženi su i povezani mnogi stručnjaci iz različitih područja, uspostavljene su brojne nove suradnje i nastali knjižničarski projekti, a nekadašnji sudionici postali su izlagači Foruma.

Uredništvo ZKD foruma se tijekom godina prilagođavalo potrebama i interesima knjižničara na temelju prijedloga koje su sudionici pisali u evaluacijskim formularima („*Forum kao razmjena mišljenja i dobre prakse ispunio je očekivanja. Međutim bilo bi dobro napraviti radionicu s konkretnim zadatkom nakon čega bi raspravili pojedina rješenja. Kronično nedostaje konkretnih radionica.*”, „*JOŠ RADIONICA na slične teme!!! :) :)*”) te mijenjao strukturu i vrijeme održavanja Foruma („*Premalo vremena za iskustva panelista.*”, „*Više panel-rasprava s temama koje su aktualne knjižničarima.*”, „*Nažalost nisam mogla poslije 15,30 sati više ostati a to mi je žao. Možda da ubuduće počne u 13 sati.*”, „*Sada, kada Forum nije uživo, može li se razmišljati o promjeni termina?*”).³¹

Ocjene i komentari su, u većini slučajeva, bili izrazito pozitivni („*Da može ocjena biti 10, bila bi tolika! Odličan webinar!*”, „*Ugodna atmosfera, zanimljive teme.*”, „*Odlično, osvježavajuće u pristupu temi, neopterećeno, a opet aktualno i poticajno.*”, „*Iako mi se činilo da tema nije za vrstu knjižnice u kojoj radim, neke savjete i ideje mogu primijeniti u svom radu. Saznala sam nove informacije i zanimljivi su mi bili sudionici panel rasprave.*”, „*Odlična opuštenu forma za susrete nas knjižničara ali i ostalih zainteresiranih. Veselim se novim zanimljivim temama. Osvježavajuće – nešto novo i ne jako stručno – zgodne teme za razgovor i međusobno upoznavanje*”, „*Še već takih strokovnih izmenjav si želim v prihodnosti in druženja. Hvala. :)*”, „*Velika vam hvala na trudu! ZKD Forumi na kojima sam bila bili su mi od velike koristi u radu.*”, „*Oduševljena sam predavanjima, osobito psihologinjama koje su unijele malo vedrine u ovo sivilo. Aktualnost predavanja je motivirajuća. Ovakva aktualna predavanja su uvijek dobrodošla.*”). No, bilo je i drugačijih mišljenja („*Premala dvorana, zbog broja sudionika nema dovoljno zraka*”, „*Trebalo bi trajati duže kad je ovakva tema, koja je zaista kompleksna.*”

³¹ Zagrebačko knjižničarsko društvo. Evaluacija ZKD foruma 2019–2022. Interni dokument.

„Na ovom ZKD forumu se pokazalo da postoji veliki interes i potreba da se govori o iskustvima s prijevodima, dječjom književnošću u najširem smislu, čitateljskim navikama djece i mladih, iskustvima u radu s djecom... pa na tom tragu predlažem (a što sigurno i kolegice u organizacijskom odboru ZKD foruma i znaju) kada god možete, uvrstite navedene teme.” „Još takvih primjera dobre prakse - alternativnog financiranja knjižnica!”, „Nije loše, treba više primjera i više rasprava”).³²

Kako su se okolnosti života u pandemiji mijenjale, tako je sve više bilo komentara poput, „Imam samo jednu želju, a to je da slijedeći forum održimo u normalnim okolnostima.” i „Čekamo susrete uživo!”.³³

Svakako nam je najdraži komentar koji najbolje dočarava da se ZKD forumom postiglo ono što se namjeravao: „**Svaka čast ZKD, pomičete granice i povezuje knjižničare iz cijele Hrvatske!**”³⁴

Literatura:

1. Bašić, Ivana. „Čitateljske grupe kao oblik biblioterapije”. Novi uvez 17, br. 31 (lipanj 2019): 9–11. https://zkd.hr/wp-content/uploads/2019/06/novi_uvez_31.pdf.
2. Beg, Ivanica i Alka Stropnik. „Zagrebačko knjižničarsko društvo: 45 godina tradicije”. *Bibliozona: časopis za bibliotekarstvo, informatiku i kulturu* 9 (august 2021): 85–97 <http://www.nbss.rs/wp-content/uploads/2021/09/Konacno.pdf>.
3. Ceković, Blanka i Milena Marinić Čuljak. „Peti ZKD forum – KEKec pleše solo”. Novi uvez 17 br. 31 (lipanj 2019): 11–13. https://zkd.hr/wp-content/uploads/2019/06/novi_uvez_31.pdf.
4. Herceg Mićanović, Arijana i Iva Klak Mršić. „Moć pripovjedačkog erosa: osvrt na 20. ZKD forum”. Novi uvez 19 br. 35 (listopad 2021): 42–45. <https://zkd.hr/novi-uvez/novi-uvez-35/>
5. Novosel, Višnja. „ZKD forum – nauči, podijeli, stvori”. Novi uvez 16, br. 17 (prosinac 2018): 17-18. https://zkd.hr/wp-content/uploads/2018/12/novi_uvez_30.pdf.
6. Ribičić, Grozdana. „Čitanje – poticanje i istraživanje: hrvatska baza podataka”. Novi uvez 17, br. 31 (lipanj 2019): 4-8. https://zkd.hr/wp-content/uploads/2019/06/novi_uvez_31.pdf.
7. Robotić, Draženka. „ZKD forumi u 2020. godini”. Novi uvez 18, br. 34 (prosinac 2020): 40-42. <https://zkd.hr/wp-content/uploads/2021/01/Novi-uvez-34.pdf>.

³² *Evaluacija ZKD foruma 2019–2022.*

³³ *Evaluacija ZKD foruma 2019–2022.*

³⁴ *Evaluacija ZKD foruma 2019–2022.*

8. Stropnik, Alka. Godišnji izvještaj o radu Uredništva ZKD foruma za 2019. godinu. Interni dokument.
9. Stropnik, Alka. Godišnji izvještaj o radu Uredništva ZKD foruma za 2020. godinu. Interni dokument.
10. Stropnik, Alka. Godišnji izvještaj o radu Uredništva ZKD foruma za 2021. godinu. Interni dokument.
11. Zagrebačko knjižničarsko društvo. „Brojke i slova – koliko su važni pouzdani podaci”. *Novosti*. <https://zkd.hr/novosti/brojke-i-slova-koliko-su-vazni-pouzdanipodaci/> (Accessed September 8, 2022).
12. Zagrebačko knjižničarsko društvo. „Djeluj lokalno, misli knjižnično”. *Novosti*. <https://zkd.hr/novosti/djeluj-lokalno-misli-knjiznicno/> (Accessed September 8, 2022).
13. Zagrebačko knjižničarsko društvo. Evaluacija ZKD foruma 2019–2022. Interni dokument.
14. Zagrebačko knjižničarsko društvo. „Izgubljeni u prijevodu: malo teksta, puno nedoumica”. *Novosti*. <https://zkd.hr/novosti/izgubljeni-u-prijevodu-malo-teksta-puno-nedoumica/> (Accessed September 7, 2022).
15. Zagrebačko knjižničarsko društvo. „Javni poziv – ZKD forum”. *Novosti*. <https://zkd.hr/novosti/javni-poziv-zkd-forum/> (Accessed September 6, 2022).
16. Zagrebačko knjižničarsko društvo. „Knjižnice, kulturni turizam & kultura čitanja”. <https://zkd.hr/novosti/knjiznice-kulturni-turizam-kultura-citanja/> (Accessed September 8, 2022).
17. Zagrebačko knjižničarsko društvo. „Knjižničari u otvorenoj znanosti – nove uloge i novi poslovi knjižničara”. <https://zkd.hr/novosti/knjiznicari-u-otvorenoj-znanosti-nove-uloge-i-novi-poslovi-knjiznicara/> (Accessed September 8, 2022).
18. Zagrebačko knjižničarsko društvo. „Knjižničarstvo kao (ženska) profesija – muškarcima ulaz zabranjen?” <https://zkd.hr/novosti/zkd-forum-3/> (Accessed September 8, 2022).
19. Zagrebačko knjižničarsko društvo. „O društvu”. <https://zkd.hr/o-drustvu/> (Accessed September 6, 2022).
20. Zagrebačko knjižničarsko društvo. „OD INFORMACIJE DO SENZIBILIZACIJE: Interkulture veze, multikulturalnost i knjižnice nacionalnih manjina”. <https://zkd.hr/novosti/od-informacije-do-senzibilizacije-interkulture-veze-multikulturalnost-i-knjiznice-nacionalnih-manjina/> (Accessed September 8, 2022).
21. Zagrebačko knjižničarsko društvo. „ONLINE ZKD forum: Niz nesretnih događaja: krizno knjižničarstvo”. <https://zkd.hr/novosti/niz-nesretnih-dogadaja-krizno-knjiznicarstvo/> (Accessed September 8, 2022).
22. Zagrebačko knjižničarsko društvo. „Radionica: Okružen idiotima na poslu i u životu”. <https://zkd.hr/novosti/radionica-okruzen-idiotima-na-poslu-i-u-zivotu/> (Accessed September 9, 2022).

23. Zagrebačko knjižničarsko društvo. „Svjetlo na kraju tunela – profesionalno usmjerenje knjižničara”. <https://zkd.hr/novosti/svjetlo-na-kraju-tunela-profesionalno-usmjeravanje-knjiznicara/> (Accessed September 8, 2022).
24. Zagrebačko knjižničarsko društvo. „Vodič kroz galaksiju upravljanja knjižnicama”. <https://zkd.hr/novosti/vodic-kroz-galaksiju-upravljanja-knjiznicama/> (Accessed September 8, 2022).
25. Zagrebačko knjižničarsko društvo. „ZKD forum”. <https://zkd.hr/novosti/zkd-forum/> (Accessed September 8, 2022).
26. Zagrebačko knjižničarsko društvo. „ZKD forum – Imaš kunu? Trebam za projekt”. <https://zkd.hr/novosti/zkd-forum-imas-kunu-trebam-za-projekt/> (Accessed September 7, 2022).
27. Zagrebačko knjižničarsko društvo. „ZKD forum: Knjižnica treba novo ruho”. <https://zkd.hr/novosti/knjiznica-treba-novo-ruho/> (Accessed September 8, 2022).
28. Zagrebačko knjižničarsko društvo. YouTube. <https://www.youtube.com/user/ZKD1975/videos> (Accessed September 8, 2022).
29. Zaklada Dr. Ljerka Markić-Čučuković. „Zagrebačko knjižničarsko društvo – dobitnik nagrade Zaklade za ZKD forum”. <https://ljmc-zaklada.ffzg.unizg.hr/vijesti/zagrebacko-knjiznicarsko-drustvo-dobitnik-nagrade-zaklade-za-zkd-forum/> (Accessed September 6, 2022).
30. Zlatar Radigović, Karolina. „ZKD biciklisti i svijet (ne)konferencija na 1. ZKD forumu”. *Novi uvez* 17, br. 31 (lipanj, 2019): 2–3. https://zkd.hr/wp-content/uploads/2019/06/novi_uvez_31.pdf

Alka Stropnik

Zagreb City Libraries
alka.stropnik@kgz.hr

Lorena Martinić

Library of the Ethnographic Museum, Zagreb
lorena.martinic2@gmail.com

ZLA FORUM – A PLATFORM FOR EDUCATION, EMPOWERMENT, AND COLLABORATION OF LIBRARIANS

Summary: The Zagreb Library Association (ZLA) was founded almost 50 years ago and currently has more than 500 members. Activities of the ZLA varied over the years with an additional challenge – to be interesting to all, or at least to the majority of the members, and to connect members working in different types of libraries. The practice has shown that librarians lack a place where they can discuss the problems they face in their daily work, a place where they can follow professional trends, and enhance their professional knowledge. Since continuous professional development is one of the ZLA goals, the ZLA Forum was launched in 2019 as a special program for informal education and topics from the field of information sciences but also from other professions. The ZLA Forum has been originally conceived and launched by the ZLA and is continuously held in the form of lectures and/or workshops throughout the year. The ZLA Forum is intended for the entire library community, it is free for participants. Since it is in virtual form, members of other regional associations are increasingly involved in the ZLA Forum, as well as librarians from neighboring countries. It is also important to note that the ZLA Forum is organized by the members of the Zagreb Library Association.

The ZLA Forum is constantly adapting and has undergone all forms, from physical and virtual to hybrid. The importance of the ZLA Forum is its adaptability and accessibility to all librarians, regardless of whether they are members of the ZLA or not. That was recognized by the Ljerka Markić-Čučuković Foundation, and the ZLA received an award for the year 2019, in the category in which the award is given to a library, institution, association, and individual who promote the library profession and librarianship in general. Twenty-eight ZLA Forums have been held since 2019, with 140 lecturers or panelists and 1700 participants.

Through the ZLA Forum, librarians connect more with each other, and share and transfer knowledge, skills, and experience, thereby improving operations in their libraries. The ZLA Forum has significantly influenced Croatian librarianship.

Keywords: Zagreb Library Association, ZLA Forum, informal education, empowerment of librarians, collaboration of librarians.

Примљено: 9. септембра 2022.

Исправке: 5. октобра 2022.

Прихваћено: 20. октобра 2022.